

Italië misbruikt de coronacrisis om Nederland te gijzelen: ze hebben ons voor miljarden euro's bij de staart

Zelfs de pizza, het nationale gerecht van Italië, gaat gebukt onder corona. Bron: Shutterstock.

Door [Frits Bosch](#) 24 maart 2020

Christine Lagarde, voorzitter van de ECB, móet Italië helpen want het land is 'Too big to fail'. En als ze Italië failliet zou laten gaan, dan klappt de euro, dan hebben onze banken een probleem en dan valt de EU wellicht uit elkaar. Dus heeft Rome vrij spel! En wij doen mee. De Nederlandse burger heeft geen idee wat hier plaatsvindt. Ik ben er een voorstander van dat wij de EU de wacht aanzeggen: dit pikken we niet langer. Want het gaat van kwaad tot erger. Ze hebben vrij spel!! Ze houden zich niet aan hervormingsafspraken, waarom ook. NRC heeft ook geen idee wat er gaan is of wil het niet weten. De hoofdredactie van het NRC Handelsblad stond op 23 maart te juichen bij Lagardes maatregelen: “EU partner Italië verdient steun in de strijd tegen Corona”, en “terecht heeft de ECB de hand van de knip gehaald en een ongekend pandemienoodprogramma aangekondigd”. NRC-columnist Luuk van Middelaar is helemaal hosanna over de EU en ECB, “Corona dwingt landen voorbij de nationale reflex”. Parafrazerend hij wil dat we *zwichten voor de beelden uit Italië en onze nationale reflexen thuislaten*. Met andere woorden: denk niet na en laat je hart spreken. Mary Bloemers van ABN AMRO idem dito. Dit zijn godbetert wetenschappers, althans dat pretenderen ze te zijn. Het Financieele Dagblad is ook al niet anders met professor Mathieu Segers van de Universiteit Maastricht. Hij is één en al EU hosanna. Allen laten hun verstand thuis en hun hart spreken. Prachtig! Maar ik zie dat toch een kwart slag anders.

Door de fysieke gevolgen van Coronacrisis blijft onderbelicht wat dit qua financiën met onze samenleving betekent. Ik vind het belangrijk om daar het oog op te houden en te weten welke financiële risico's we lopen. Beleidsmakers doen heel wat om de negatieve effecten van de crisis te verzachten.

Wat nu gedaan wordt is zelfs hallucinant te noemen. De ECB en de Amerikaanse centrale bank, de Federal Reserve, de “Fed”, kopen in 2020 voor €1.700 miljard obligaties op. Naast de centrale banken kondigden overheden noodpakketten en begrotingsstimulansen aan, de Verenigde Staten komt met een pakket van meer dan \$1.200 miljard. De ECB koopt dit jaar

voor €870 miljard extra staats- en bedrijfsobligaties op boven op de reguliere €20 miljard per maand. De ECB drukt hiermee de rentes op staatsobligaties en bedrijfsobligaties. Nu mag ook zogenaamd *commercial paper* (geldmarktpapier) en Griekse staatsobligaties gekocht worden. Limieten worden opgerekt en onderpandseisen worden versoepeld. De ECB doet dit om de negatieve effecten fragmentatie qua renteversillen te vermijden. Het *'whatever it takes'* van ex-ECB directeur Mario Draghi tijdens de eurocrisis, zet ECB-directeur Christine Lagarde door in de Coronacrisis. De renteniveaus in de perifere landen daalden na aankondiging van het opkoopprogramma. Begin maart stegen de rentes in Italië, Spanje en Griekenland fors. De Italiaanse 10-jaarsrente liep op tot bijna 3%, terwijl een maand geleden de Italiaanse kapitaalmarktrente nog daalde naar het historisch lage niveau van 1%.

Italië gijzelt de EU landen. Het land stond er voor de crisis financieel al zeer slecht goed voor met een staatsschuld van 135% terwijl 60% maximaal was toegestaan. Met het steunpakket komen ze nu helemaal in 'the point of no return'. Maar de ECB kan de derde economie van Europa niet failliet laten gaan en zag zich genoodzaakt in te grijpen. Italië heeft de EU bij de staart. Italië heeft Nederland bij de staart. Vreselijk om te zeggen bij zoveel doden in dit land, maar de waarheid moet naar buiten. Lagarde kwam terug op haar eerdere woorden dat de ECB er niet was om risicopremies op staatsobligaties omlaag te krijgen. Daar is de ECB dus blijkbaar wel voor. Aldus gaat de ECB in 2020 voor meer dan €1.200 miljard obligaties kopen, ruim 9% van het bruto binnenlands product (bbp) in de eurozone. Ook de Fed kondigde een opkoopprogramma en verlaging van de beleidsrente aan met 100 basispunten naar een bandbreedte van 0% – 0,25%. De Fed gaat voor \$500 miljard aan staatsobligaties en voor \$200 miljard obligaties met hypotheek als onderpand kopen. De reservevereisten voor banken worden verlaagd en zogenaamde swaplijnen met andere centrale banken worden opgezet om in de liquiditeitsbehoefte voor dollars te voorzien. De Fed breidt dit ook uit naar opkomende landen om de liquiditeit op de Amerikaanse geldmarkt te waarborgen en de opgelopen risico-opslagen op de geld- en kredietmarkt te verlagen. Naast de ECB en de Fed kwamen ook andere centrale banken in actie. De Bank of England verlaagde de beleidsrente met 15 basispunten naar 0,1%. De omvang van het opkoopprogramma werd met £200 miljard verhoogd naar £645. Markten worden van liquiditeit voorzien en de kredietverlening naar bedrijven wordt op gang gehouden. Ook de Japanse centrale bank breidt het opkoopprogramma uit. De Zuid-Koreaanse, Braziliaanse en Indonesische centrale bank verlaagden de beleidsrente.

Centrale banken nemen maatregelen om financiële markten te stabiliseren en faciliteren met opkoopprogramma's ruimte voor overheden om met begrotingsimpulsen te komen. De financiering wordt geregeld door centrale banken die op deze schaal staatsobligaties opkopen. De ene hand wast de andere hand. De verwachte sterke stijging van de overheidsschuld leidt zo niet tot een stijging van de rente. Vele omvangrijke overheidsmaatregelen aangekondigd. Volgens de schatting van Morgan Stanley bedragen de begrotingsstimulansen van de Verenigde Staten, Duitsland, Japan, het Verenigd Koninkrijk en China samen circa €1.600 miljard. Het noodpakket van de Amerikaanse overheid komt overeen met circa 6% van het bbp. De Amerikaanse regering trekt \$500 miljard uit voor financiële steun aan individuen. Amerikanen krijgen \$1.000 overgemaakt, afhankelijk van de hoogte van hun inkomen, een vorm van een tijdelijk basisinkomen. De Amerikaanse overheid trekt \$300 miljard uit voor hulp aan kleine bedrijven om ontslagen te voorkomen en wordt de luchtvaartindustrie financieel ondersteund.

De Europese Commissie wil de huidige EU-begrotingsregels loslaten om de kredietverlening door staatsgaranties te steunen. Uitstel van belastingen voor bedrijven wordt gegeven en doorbetalen van werknemers in getroffen sectoren en specifieke noodsteun. De Duitse overheid wil de economie ondersteunen via de ontwikkelingsbank met €550 miljard aan garanties, 15% van het Duitse BNP. In het Verenigd Koninkrijk wordt £330 miljard vrijgemaakt aan garanties en leningen om te voorkomen dat bedrijven omvallen, 15% van het Britse BNP. Frankrijk ondersteunt bedrijven en werknemers met €45 miljard aan noodsteun en er worden staatsgaranties voor leningen afgegeven. De Franse regering wil dat geen bedrijf omvalt. In Italië is €25 miljard uitgetrokken om de negatieve effecten op de economie te bestrijden. Nederland stelt €10 tot €20 miljard beschikbaar om bedrijven en kleine zelfstandigen overeind te houden. Er wordt gesproken over het uitgeven van Eurobonds via een euronoodfonds ESM (Europees Stabiliteitsmechanisme), een maatregel die ik **hartgrondig verwerp**.

De hypocriete hoop was dat de Zuid-Europese landen zich netjes aan de met hun afgesproken hervormingsvoorwaarden zouden houden. En dat ze uit de schulden zouden kunnen groeien via toename van het BNP. Dat hebben ze niet gedaan. Maar ze verwachten nu wel dat wij ze uit de brand helpen. Het gevolg was een transferunie:

de overdracht van vermogen van noord naar zuid, zonder dat terugbetaling zou plaatsvinden. Ten tijde van de eurocrisis kocht Mario Draghi 'whatever it takes' 60 miljard per maand euro staatleningen en bedrijfsleningen op in zijn opkoopprogramma genaamd 'quantitative easing'. Economen zeiden toen al dat ze lange termijn gevolgen ervan niet konden overzien: *"we zijn in onbekend territorium aanbeland, we houden ons hart vast dat het goed blijft gaan."* Wat er nu plaatsvindt gaat helemaal over de top. Financiële macht wordt gecentraliseerd bij de centrale banken. Dat is tot daar aan toe als het de centrale bank is van je bloedeigen land. Binnen de Europese Unie is dat niet het geval. De Europese Centrale Bank trekt aan de touwtjes. De ECB heeft de macht en wij niet. Is dat erg? Ja, dat is vreselijk. We zijn afhankelijk van het goede gedrag van anderen, terwijl we weten dat ze dat nooit zullen vertonen, terwijl de magnitudes almaar groter wordt. Het is buitengewoon beangstigend. Dat er nationaal fors ingegrepen moet worden ter ondersteuning is een duidelijke zaak. Prima. We hebben ons hoofd in een financiële strop gehangen die Mario Monti voor ons opgehangen heeft. Hoop dat niemand aan het touw trekt...

Frits Bosch, auteur van "Risico als obsessie", "Dat is het risico", "Wereld op een keerpunt" "Schaft ook Nederland zich af?" en "Feminisme op de werkvloer"